

מ"ח 2472/19 - מאיר אוחנה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

מ"ח 2472/19

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר

המבקש: מאיר אוחנה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר מתאריך 04.04.2019; בקשה
למתן הבהרה מטעם המבקש מתאריך 13.06.2019;
בקשה מטעם המבקש לביטול בקשה למינוי סגור
ציבורי מתאריך 13.06.2019; בקשה מטעם המבקש
לתיקון טעות סופר מתאריך 10.09.2019; תגובת
המשיבה לבקשה למשפט חוזר מתאריך
11.09.2019; בקשה מטעם המבקש להגיב לתגובת
המשיבה מתאריך 15.09.2019; תגובה מטעם
המבקש מתאריך 02.10.2019; בקשה מטעם
המבקש לצירוף מסמך מתאריך 22.10.2019; צירוף
מסמך מטעם המבקש מתאריך 03.11.2019

המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד אריה פטר

החלטה

המשנה לנשיאה ח' מלצר:

1. לפני בקשה להורות על משפט חוזר מכח סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) בעניינו של המבקש, אשר הורשע בביצוע שורה של עבירות בניגוד לחוקים הבאים: חוק לאיסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה); חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף); פקודת המכס [נוסח חדש] (להלן: פקודת המכס) וחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

אביא להלן את הנתונים הנדרשים להכרעה בבקשה.

רקע עובדתי והליכים קודמים

2. בכתב האישום שהוגש כנגד המבקש בתאריך 14.07.2014 הופיעו שני אישומים מרכזיים:

לפי האישום הראשון, המבקש ניכה והמיר שיקים למזומן, תוך שהוציא חשבוניות כוזבות של עסקאות מכר יהלומים.

לפי האישום השני, המבקש נתן שירות העברת כספים שהופקדו בבנק לחו"ל עבור חלפנים, תוך שהציג את ההעברות כתשלום בעבור ייבוא יהלומים, מבלי שדיווח על כך לרשות לאיסור הלבנת הון.

עוד צוין בכתב האישום, בין היתר, כי בתקופה שבין השנים 2010-2011 המבקש גרף לכיסו הכנסה שלא דווחה לרשויות המס בסך של כ-2,960,000 דולר, ובפעולות עברייניות אלו הוא גרם נזק משמעותי לקופת המדינה, פגע במשטר הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון והסווה רכוש אסור.

3. בתאריך 26.10.2015 בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (ת"פ 26228-07-14, בפני כב' השופט ד' רוזן) הרשיע את המבקש בביצוע שורת עבירות בניגוד לחוק לאיסור הלבנת הון; פקודת מס הכנסה; חוק מס ערך מוסף; פקודת המכס וחוק העונשין. בעקבות כך, בתאריך 06.12.2015 נגזרו על המבקש 10 שנות מאסר בפועל (בניכוי 7 ימי מעצר), שנתיים מאסר על תנאי וקנס בסך של 1,000,000 ש"ח, או שנת מאסר תמורתו. בהמשך, בתאריך 28.02.2016 בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על חילוט רכושו של המבקש בשווי של כ-5.5 מיליון ש"ח.

4. המבקש הגיש ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד, ובתאריך 19.09.2017 התקבל ערעורו באופן חלקי, כך שהערעור על הכרעת הדין נדחה, למעט לעניין ביטול הרשעתו במקצת העבירות לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, והערעור על גזר הדין התקבל, כך שעונש המאסר בפועל שהוטל עליו קוצר ל-7.5 שנים.

5. בתאריך 04.10.2017 המשיבה הגישה בקשה לקיום דיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה, בטענה כי נקבעה בו הלכה חדשה לעניין היסוד הנפשי הנדרש להוכחת ביצוע עבירה בניגוד לסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

בתאריך 06.02.2018 הנשיאה א' חיות דחתה בקשה זו, תוך שקבעה כי לא נפסקה הלכה חדשה בפסק הדין המדובר.

6. להשלמת התמונה, יצוין כי על שותפיו של המבקש, שהועמדו גם הם לדין: מנחם מגן (להלן: מגן) ודורון אלעד (להלן: אלעד) – הוטלו העונשים הבאים:

מגן הורשע בביצוע עבירות דומות לאלו שבהן הורשע המבקש, ובמסגרת הסדר טיעון הוא נידון ל-4 שנות מאסר בפועל (ת"פ (ת"א) 26123-07-14). הסדר הטיעון נערך תוך התחשבות בכך שמגן שיתף פעולה עם הרשויות, הודה בביצוע העבירות, מסר ראיות ומידע ששימשו את הרשויות, הגיע להסדר מול רשויות המס ושילם חובות בסך מאות אלפי שקלים.

אלעד הורשע בביצוע עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, עיסוק במתן שירותי מטבע ללא רישום במרשם, עבירות מס והשמדת ראיות, ונגזרו עליו עונשים של 5.5 שנות מאסר בפועל, מאסרים מותנים, קנס בסך של 750,000 ש"ח, או 750 ימי מאסר תמורתו, וחילוט רכוש עד לסך של 8,000,000 ש"ח (ת"פ (ת"א) 26065-07-14). אלעד הגיש ערעור לבית משפט זה, ובתאריך 07.10.2019, לאחר שחזר בו מערעורו על הכרעת הדין, בהמלצת בית המשפט, נקבע כי:

"לא נעלם מעינינו כי, להבדיל ממגן, המערער לא שיתף פעולה עם חוקריו וניהל משפטו עד תום. עם זאת, שמנו נגד עינינו את טיעוני בא כוחו לגבי הפער בענישה בין המערער לבין מגן, ובין היתר העובדה שהמערער זוכה מחלק מהאישומים וכי הסכום הכולל בו הורשע נמוך מהסכום בו הורשע מגן. לאור זאת, מצאנו להקטין את פער הענישה ביניהם, כך שעונש המאסר בפועל שיושג על המערער יעמוד על 57 חודשים חלף 66 חודשים שהושתו עליו.

הקנס בסך 750,000 ₪ יופחת לסך של 400,000 ₪ או 8 חודשי מאסר תמורתם.

בכפוף לאמור לעיל – יתר הוראות גזר הדין ישארו על כנם."

(ראו: ע"פ 8288/18 אלעד נ' מדינת ישראל (07.10.2019), בפני כב' השופטים: י' עמית, ג' קראו-י' וילנר).

על רקע כל האמור לעיל, הוגשה הבקשה שבפני בתאריך 04.04.2019.

טענות הצדדים

7. המבקש לא התבסס בבקשתו באופן מפורש על אחת מהעילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט. טענתו המרכזית בבקשה היא כי לאור עיקרון אחידות הענישה, יש להשוות את עונשו לאלה שהוטלו על שותפיו לפרשה. בגדר כך, המבקש גורס, בין היתר, כי בית המשפט המחוזי התחשב בגזירת דינו של אלעד בעובדות שגויות; כי המשיבה הביעה דעתה כי אלעד היה המבצע העיקרי של העבירות; כי ההיקף הכספי של העבירות בעניינו של המבקש נקבע במשפטו של מגן, שלא בנוכחות המבקש, וכי יש להשוות את היקף הרשעתו בעבירה על סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון להיקף ההרשעה של אלעד, שהוא נמוך יותר.

8. המשיבה טוענת מנגד כי המבקש לא הצביע על תשתית איתנה וממשית בנוגע לאף אחת מהעילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, ומשכך יש לדחות את בקשתו. בתוך כך, נטען כי קביעות עובדתיות של מותב אחר ביחס לנאשם אחר באותה פרשה, אף אם הן סותרות קביעות מסוימות בעניינו של מי שמבקש לערוך משפט חוזר – אינן עולות כדי "חשש ממשי לעיוות דין", במשמעות החוק והפסיקה. יתר על כן, המשיבה טוענת כי בעניינו אף לא מדובר כלל ב"סתירה" בין הממצאים שנקבעו בעניינו של המבקש לבין אלה שנקבעו במשפט של אלעד. בנוסף, המשיבה גורסת כי סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט מאפשר להורות על משפט חוזר רק אם התעורר חשש שהרשעת המבקש נגרמה תוך עיוות דין, ואילו בעניינו המבקש, במסגרת טענתו הנוגעת לעיקרון אחידות הענישה-הוא לא מלין על הרשעתו, אלא רק על העונש שהוטל עליו. לבסוף, נטען על ידי המשיבה כי הבקשה למשפט חוזר הוגשה על ידי המבקש בשיהוי, בניגוד לתקנה 4 לתקנות בתי המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), התשי"ז-1957.

דין והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה, בתגובת המשיבה לה ובמסמכים שהוגשו על ידי המבקש, לאחר שניתנה לו רשות לעשות כן-מסקנתי היא כי דין הבקשה למשפט חוזר להידחות.

אביא את נימוקי למסקנה זו מיד בסמוך.

10. הסמכות להורות על עריכת משפט חוזר מעוגנת בסעיף 31(א) ל, המורה כדלקמן:

"31(א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילישנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

(1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילו לא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותומעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה;

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין."

משפט חוזר הוא הליך יוצא דופן, ובקשות לעריכתו מאושרות בצמצום ובמשורה (ראו: מ"ח 234/18 עווד נ' מדינת ישראל(22.08.2019)). לפיכך, הפסיקה קובעת כי בקשה למשפט חוזר תתקבל רק במקרים בהם יש תשתית ראייתית איתנה וממשית לקיום אחת מהעילות שבסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט (ראו: מ"ח 779/13 יקותיאל נ' מדינת

ישראל(06.06.2013)).

11. בהמשך לאמור לעיל, בפסיקה נקבע גם כי קביעות עובדתיות של מותב אחר, הנוגעות לנאשם אחר באותה פרשה – אינן מקימות כשלעצמן "חשש ממשי לעיוות דין", גם אם הן סותרות את הקביעות בעניינו של המבקש לערוך משפט חוזר:

"אין להפוך את מסלול המשפט החוזר למסלול תקיפה שגרתית של פסק דין חלוט מרשיע אך בשל כך שקיימת בו הכרעה עובדתית סותרת לזו שניתנה בפסק דין חלוט אחר, ויהא זה אף פסק דין המזכה את מי שהועמד לדין כשותפו של זה שהורשע באותה עבירה. עם זאת, כדברי ועדת גולדברג, מקום בו קיים חשש ממשי לעיוות דין העולה מקיומן של הכרעות סותרות כאמור, על פי 'מבחן הסתירה המהותית' שתואר מעלה, ניתן להורות על קיומו של משפט חוזר" (מ"ח 9054/03 לזרובסקי נ' מדינת ישראל (28.12.2005) (ההדגשה במקור -ח"מ)).

בעניינו, על אף שיש שוני בין העונש שהוטל על המבקש לבין העונשים שהוטלו על שותפיו, שוני זה כלל לא עולה כדי "סתירה", וודאי שלא מהווה "סתירה מהותית" בין הכרעות שיפוטיות שונות בהליכים מקבילים, ועל כן לא מתקיים בעניינו "מבחן הסתירה המהותית" הנזכר לעיל. הטעם לכך הוא כי קביעת בית המשפט המחוזי בעניינו של אלעד, לפיה יש להרשיעו בהיקף חלקי של הפעולות שבוצעו, איננה סותרת כל ממצא עובדתי שנקבע בעניינו של המבקש, שכן בהכרעת דינו של המבקש אין כל קביעה, באשר לאישום הראשון, ביחס להיקף העבירות. באשר לאישום השני, בית המשפט המחוזי דן בהיקף העבירות שבוצעו על ידי המבקש, אך אישום זה איננו רלבנטי לעניינו של אלעד, ועל כן לא ניתן לומר שקיימת סתירה בין הממצאים שנקבעו.

12. זאת ועוד – אחרת. המבקש גורס כאמור כי לאור עיקרון אחדות הענישה, יש להשוות את עונשו לעונשים שהוטלו על שותפיו. ניתן להניח איפוא כי המבקש טוען לעילה של עיוות דין, המנויה בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט. אולם הסעיף הנ"ל קובע כי ניתן להורות על עריכת משפט חוזר אם: "נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין" (ההדגשה שלי -ח"מ). בעניינו המבקש לא יוצא כנגד הרשעתו, אלא טוען רק לגבי חומרת העונש שהוטל עליו. בהקשר זה, השופטת (כתוארה אז) מ' נאורקבעה כדלקמן:

"האיזון הראוי בין הערכים העומדים ביסוד ההוראה על משפט חוזר, מחייב כי לא יתקיים משפט חוזר אך ורק משום שהנאשם מתקשה להשלים עם הרשעתו... כל שכן, משום שהנאשם מתקשה להשלים עם עונשו" (ראו: מ"ח 3406/09 פלוני נ' מדינת ישראל(31.08.2009) (ההדגשה במקור -ח"מ)).

והדברים יפים גם לעניינו.

נוכח האמור – לא מתקיימת בנסיבות שלפנינו העילה הנזכרת בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט, וגם טענתו זו של המבקש – דינה להידחות.

13. גם דין הטענה כי המשיבה סברה שאלעד היה המבצע העיקרי בעבירה - דינה שלא להתקבל בנסיבות. גישת התביעה איננה מחייבת את בית המשפט, שכן דינו של המבקש נגזר על ידי בית המשפט, ולא על ידי התביעה, ולפיכך הסתמכות על גישת התביעה בהליך הדיוני בד"כ איננה עילה למשפט חוזר.

14. באשר לטענת המבקש כי היקף העבירה, אותה ביצע, נקבע במשפטו של מגן, שלא בנוכחותו, יש לציין כי בית המשפט המחוזי הנכבד הקדיש בהכרעת דינו של המבקש כעשרה עמודים לדיון בהיקף העבירות שביצע המבקש, ובגדר כך התבסס על ראיות וטענות שנשמעו במהלך משפטו של המבקש (ולא במשפטו של מגן). הדבר נדון גם בבית משפט זה, במסגרת הערעור שהוגש (ע"פ 8288/18 הנ"ל). משכך אין לקבל גם את טענת המבקש בעניין זה.

15. לבסוף, משקבעתי כי אין מקום להיעתר לבקשה למשפט חוזר, שכן לא מתקיימת אף עילה מהעילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, הרי שמתייטר הצורך לדון בטענת המשיבה לשיהוי.

16. נוכח כל האמור לעיל - הבקשה למשפט חוזר נדחית.

ניתנה היום, ו' באייר התש"ף (30.04.2020).

המשנה לנשיאה
